ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 738

Archeologienota F205 te Hoeilaart

(Vlaams-Brabant)

Programma van Maatregelen

DAVID JANSSENS & VAN EYNDE MEREL

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2021
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Claeys Simon
ISSN	2033-6810

*Niets uit deze uitgave m*ag w*orden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.*

Inhoudsopgave

1 Gemotiveerd advies ..... - 4 -
2 Programma van maatregelen ..... - 6 -

1 Gemotiveerd advies

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

Aan de periodes voorafgaand is er weinig materiaal beschikbaar. Cartografische bronnen plaatsen het onderzoeksgebied in een omgeving die gekenmerkt wordt door de afwezigheid van bebouwing. De kaart van Ferraris plaatst het binnen een bosrijk gebied, namelijk het zoniënwoud. Het gebied maakte geen deel uit van de ontwikkeling van de gemeente Hoeilaart doorheen de geschiedenis. Het is aan te nemen dat de middeleeuwse situatie gelijkaardig was.
Bodemkundig kan het gebied ondergebracht worden in de Vlaamse Zandleemstreek, die de overgang maakt tussen de meer zandige gronden in het noorden van het land en de meer zuidelijk gelegen leemgronden. Landschappelijk-typologisch kan het gebied ingedeeld worden tot de Brabantse glooiingen, waarbij het projectgebied gelegen is aan de rand van het Zoniënwoud. Deze regio kreeg vanaf de negentiende eeuw te maken met belangrijke rooiingen van dit bos, waardoor de streek er in grote mate nog landschappelijk door bepaald wordt. Op basis van het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen, stellen we vast dat het gebied doorsneden wordt door insnijdingen in het landschap, die afkomstig zijn van de historische loop van verschillende beken. Deze dalen kennen inmiddels in de meeste gevallen geen doorvloeiing meer.
De ligging binnen het zoniënwoud vormt op zich geen bron tot het afschrijven van de aanwezigheid van archeologische restanten (zoals CAI locatie 3107 & 150625 aantonen) maar beperkt de trefkans aanzienlijk. Naar het aantreffen van sporen, archeologica met betrekking tot de oudste periodes zijn er geen direct indicaties. Het noordelijke deel bevindt zich binnen de gradiëntzone van de Ijse, echter kan geen intacte bodemopbouw meer verwacht worden binnen de contouren van het projectgebied gezien de aanwezige verharding. Binnen een enkele boring is de toplaag geroerd tot minimum 60cm diepte, mogelijks tot 90cm.
Neolithische sporen kunnen niet uitgesloten worden, zoals reeds gesteld waren er vermoedelijk open plekken in het zoniënwoud reeds tijdens neolithische periodes, anderzijds zijn er geen directe indicaties dat we ons hier op zo'n locatie bevinden. Ter hoogte van het dal van de Ijse zullen 12 bomen gerooid moeten worden over een afstand van 450m, dit is een relatief lage densiteit, wat eerder resulteert in lokale bodemverstoringen. Dit in combinatie met de verstoorde bodems die aangetroffen werden bij het booronderzoek verlaagt de kans sterk dat hier nog artefactsites aangetroffen worden.

Het Zoniënwoud strekt zich initieel meer westwaarts zoals onder andere nog zichtbaar op de Kaart van Ferraris. Pas vanaf de 19e eeuw, met de uitbreiding van Hoeilaart kwam het projectgebied en de Terhulpsesteenweg aan de rand van dit woud te liggen.
Het is niet ondenkbaar dat er sporen kunnen aanwezig zijn die typerend zijn, namelijk omwille van economische activiteiten die vaak in beboste zones plaatsvonden. Het archeologische potentieel bestaat dan ook in eerste instantie tot het aantreffen van sporen die naar een economische activiteit zoals leemontginning en houtskoolmeilers, Smeltovens, … verwijzen.
Hoewel het bureauonderzoek een eerder lage verwachting naar voor schuift voor het vinden van archeologische restanten, blijkt uit het landschappelijk booronderzoek op 27 en 28 juli 2021 dat de natuurlijke bodem reeds voor een groot deel werd vergraven tot vaak op relatief grote diepte. De verstoorde lagen bevatten vaak stenen, grind, baksteenfragmenten, cement, plastic etc. Naar alle waarschijnlijkheid is het vergraven van de gronden gerelateerd aan de aanleg van de steenweg. Waar de natuurlijke bodem werd aangetroffen, bleek deze voornamelijk te bestaan uit leemgronden, die dus wel goed overeenkomen met hetgeen er gekarteerd staat op de bodemtypekaart.

De geplande werken kaderen in de betere ontsluiting van de fietsaansluitingen tussen Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hierbij zal een herinrichting van de bestaande rijweg worden ingepland en een uitbreiding richting het Zoniënwoud in oostelijke richting over een breedte van maximaal 10 meter. Hierbij zullen in totaal 94 bomen gerooid worden over de hele lengte van het onderzoeksgebied. Hier wordt het fietspad tot 40cm diepte met onderfundering aangelegd met daaronder een riolering.
Er kan gesteld worden dat er eerder een lage verwachting is tot het aantreffen van archeologische restanten die getuigen van een occupatie/exploitatie/ bewoning doorheen de geschiedenis. Dit heeft vooral te maken met de vorm van het projectgebied en de aard van de bodemingrepen die eerder versnipperd en beperkt in breedte te noemen zijn waardoor verder archeologisch onderzoek weinig kennisvermeerdering met zich meebrengt en bijgevolg weinig zinvol is. Bijkomend is de natuurlijk gevormde bodem reeds voor een groot deel vergraven en reiken de geplande werken vaak niet dieper dan 40cm, ook hierdoor lijkt verder onderzoek dan ook weinig zinvol.

2 Programma van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch (voor)onderzoek. Volgens artikel “§5.2 van de Code van Goede Praktijk” is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook – conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplecht. Eventuele toevalsvondsten dienen steeds gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.